

43. møde

Onsdag den 24. januar 1990 kl. 13.00

Dagsorden:**1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 15:**

Forespørgsel til miljøministeren [om det danske forhandlingsoplæg til Nordsøkonferencen i marts måned].

Af Gade (SF) m.fl.

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til forsvarsministeren [om nedskæringer på forsvarsbudgettet og overførsel af midler til støtte for en omstrukturering og en økologisk bæredygtig udvikling i Østeuropa].

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

3) Spørgsmål til ministrene.**4) Første behandling af lovforslag nr. L 137:**

Forslag til lov om folkekirkens institutioner til uddannelse og efteruddannelse af præster.

Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 138:

Forslag til lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.

Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 127:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v. med flere love.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 128:

Forslag til lov om ændring af lov om betalingskort m.v.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 129:

Forslag til lov om ændring af lov om mærkedsføring.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om erhvervsdrivende fonde og lov om forsikringsvirksomhed. (Gennemførelse af 7. direktiv om konsoliderede regnskaber).

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 15:

Forespørgsel til miljøministeren [om det danske forhandlingsoplæg til Nordsøkonferencen i marts måned].

Af Gade (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 17/1 90).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til forsvarsministeren [om nedskæringer på forsvarsbudgettet og overførsel af midler til støtte for en omstrukturering og en økologisk bæredygtig udvikling i Østeuropa].

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 17/1 90).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 394

1) Til indenrigsministeren af:

Ole Espersen (S):

»Har ministeren en juridisk begrundelse for at hævde, at det er klart ulovligt, når HT bestemmer, at buschauffør Thomas Jørgensen skal gøre tjeneste i Gladsaxe i stedet for i Roskilde?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge lovgivningen kan indenrigsministeren underkende beslutninger truffet af kommunalbestyrelser m.v., hvis de er klart ulovlige.

Indenrigsministeren har underkendt HT's bestyrelses beslutning om, at en buschauffør skal gøre tjeneste i Gladsaxe i stedet for i Roskilde, skønt den på ingen måde synes at være ulovlig, endsige klart ulovlig, ligesom det er uheldigt, at ministeren som grundlag for sin beslutning angiver omstændigheder, der ikke har foreligget i virkeligheden.

Hertil kommer ministerens almindelige politisering af spørgsmålet, som ligger langt fra den ansvarlige politiske stillingtagen, som forudsattes ved gennemførelsen af indenrigsministerens ret til i klare lovstridighedstilfælde at annullere beslutninger.

Ole Espersen (S):

For at sikre, at vi kommer til at beskæftige os med det, som spørgsmålet virkelig vedrører, vil jeg gerne præcisere, at denne sag i dag ikke drejer sig om, hvorvidt chaufførerne har handlet i strid med overenskomsterne. Den drejer sig ikke om, hvorvidt man kan lide fagforeningerne, SiD, eller ikke kan lide dem. Den drejer sig alene om én eneste ting, nemlig om, hvorvidt ministeren klart kan påvise, at HT's bestyrelses beslutning af 17. januar var klart ulovlig. Det forudsættes i styrelsesloven, at der skal foreligge en klar ulovlighed, før ministeren kan bruge den regel, ministeren har brugt, og det har ikke været muligt for mig at finde nogen form for klar ulovlighed i denne sag. Det er det, spørgsmålet drejer sig om.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg kan sige til spørgeren, at HT efter HT-loven og efter den kommunale styrelseslov ikke må handle i strid med lovgivningen. Og det

gælder både skrevne og uskrevne retsregler, ikke mindst den grundlæggende lighedsgroundsætning. Hvis f.eks. en kommunal myndighed udlejer kommunale ejendomme, må der ikke tages hensyn til en ansøgers politiske overbevisning, køn, race, religion eller medlemskab af en organisation. Det samme gælder, når den kommunale myndighed optræder som arbejdsgiver og driftsherre. De ledelsesmæssige og driftsmæssige beslutninger må således ikke være begrundede i den ansattes organisatoriske tilhørsforhold. Det vedkommer ikke den offentlige arbejdsgiver eller for den sags skyld de ansatte, om en medarbejder er medlem af en bestemt fagforening.

De arbejdsnedlæggelser, der har været blandt HT-chaufførerne i Roskilde, skyldes Thomas Jørgensens udmeldelse af SiD. Dette fremgår helt klart af de tilkendegivelser, der har været lige fra sagens begyndelse i efteråret, både fra de strejkende og fra deres tillidsmand. Det har været klart, at strejkerne ville opføre, hvis Thomas Jørgensen på ny indmeldte sig i SiD.

Dette er begrundelsen for, at Indenrigsministeriet som tilsynsmyndighed måtte gribe ind over for HT's bestyrelses beslutning om at flytte Thomas Jørgensen. En uro, der er opstået som konsekvens af en medarbejders organisationsmæssige tilhørsforhold, er ikke en saglig og lovlig begrundelse for at flytte den pågældende. Hvis det var tilfældet, ville organisationsfriheden også være ganske illusorisk.

Domstolene har i disse tilfælde skåret igennem til den egentlige begrundelse, og det er det, Indenrigsministeriet også har gjort i nærværende sag.

Ole Espersen (S):

Ministerens svar er ikke tilfredsstillende. Hvad tillidsfolk siger og gør, er ikke det, det er mit ærinde at få opklaret. Det er at få opklaret, om bestyrelsen har handlet lovligt eller ej.

I anledning af ministerens svar vil jeg gerne bede ministeren oplyse, om ministeren ikke er bekendt med, at adskillige andre chauffører under HT-området ikke er medlemmer af SiD, uden at det har givet anledning til reaktioner fra HT's bestyrelses side. Det går jeg ud fra at ministeren kan bekræfte, og derfor er det ikke korrekt, når ministeren både i dag og i et brev for nylig har skrevet, at HT's bestyrelses beslut-

[Ole Espersen]

ning alene er begrundet i, at Thomas Jørgensen ikke er medlem af SiD. Det er der mange chauffører der ikke er, uden at HT af den grund har reageret. Det var det ene, jeg gerne ville have kommenteret fra ministerens side.

Det andet er følgende: Jeg har her et brev fra ministerens forgænger, Britta Schall Holberg, hvor ministeren i anledning af en henvendelse fra Max Blicher Hansen, hvis forhistorie vi også kender, skriver til Københavns Kommune, at det forhold, at Københavns Kommune flytter Max Blicher Hansen fra ét tjenestested til et andet, ikke er i strid hverken med loven om foreninger, med loven om visse foreningsforhold eller med retsgrundsætninger i dansk ret.

I Max Blicher Hansen-sagen skriver Indenrigsministeriet altså, at det er i orden at foretage en forflyttelse af de årsager, som vi alle sammen kender. I et præcis lignende tilfælde har den nuværende minister den modsatte opfattelse.

Hvordan kan denne forskellige behandling af to fuldstændig ens tilfælde og fuldstændig ens reaktionsmønstre fra udenrigsministerens side forsvares? Er det ikke dér, der er tale om krænkelse af en lighedsgrundsætning?

Erik B. Smith (S):

Det er fremgået med al ønskelig tydelighed af dagspressen, at HT's bestyrelse alene har forfulgt det formål at få driften i HT-området i Roskilde til at fungere tilfredsstillende og regelmæssigt.

Jeg vil gerne spørge indenrigsministeren, om dette formål efter indenrigsministerens opfattelse er ulovligt.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil gerne begynde med at sige, at jeg synes, ministeren har handlet utrolig ansvarligt i denne sag, og det er rart at se, at der dog er nogle i regeringen, som viser mod og mandshjerte, når den slags er tiltrængt.

Jeg er også tilfreds med ministerens besvarelse, for jeg opfattede det, som om det var ulovligt af Thomas Jørgensens kolleger at nedlægge deres arbejde, fordi Thomas Jørgensen ikke ønsker at være medlem af SiD.

Jeg vil gerne spørge ministeren – jeg er ikke helt sikker på, at det er rette sted, men nu er ministeren jo involveret i denne sag – om ministeren ved, hvorvidt der kommer et forslag fra regeringen i denne samling om, at man ikke gen-

nem sit fagforeningsmedlemskab skal komme til at yde et bidrag til et parti, som man ikke sympatiserer med.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han ikke, når han sidder og vurderer en sag som denne her, tænker på hovedaftalens bestemmelse på arbejdsmarkedet om, at det er arbejdsgiveren, der leder og fordeler arbejdet. Det, der er tale om i den pågældende sag, er jo, at arbejdsgiveren har fordelt den arbejdskraft, der nu engang er tale om.

Det finder sted på enhver arbejdsplads i Danmark hver eneste dag – også på det private arbejdsmarked. Derfor føler jeg, at ministeren er ude i et politisk ærinde, når han agerer, som han gør. Jeg tror, at Dansk Arbejdsgiverforening meget ville have sig frabedt, at man i hvert eneste tilfælde, som der altså er tusinder af hvert eneste år, skulle have en sag af den karakter, som indenrigsministeren nu engang agerer på.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Hr. Ole Espersen spørger, om jeg er bekendt med, at der er andre chauffører, der heller ikke er medlemmer af ét bestemt forbund under HT.

Jeg er ikke bekendt med, hvor chauffører er organiseret, og det interesserer mig heller ikke. Det vedkommer overhovedet ikke det principielle i sagen, og det burde heller ikke vedkomme HT's bestyrelse, hvor folk er organiseret.

Endvidere blev der spurgt, om ikke jeg kender baggrunden for HT's bestyrelses beslutning. Baggrunden er velkendt af alle, der har fulgt sagen. Problemerne på arbejdsstedet opstår, da den pågældende melder sig ud af SiD. Det vil enhver vide, der har fulgt sagen, men det er ikke inden for spørgetidens tidsbegrænsning muligt for mig at forelæse om hele sagsforløbet. Man skal være usædvanlig blåøjet for ikke at se årsag og virkning. Det viser sig jo også, at den juridiske sagkundskab i tilsvarende sager altid har magtet at skære igennem med hensyn til, hvad der var årsag og virkning. Det er set i Højesterets dom fra 1984 i HT-chauffør-sagen. Dér anførte man også, at der jo var uro, og at det var baggrunden for et indgreb. Vi har set det i Max Blicher Hansen-sagen, hvor Østre Landsret skar igennem og sagde: Det, der er årsagen, er det, vi kæder sammen med de konse-

[Indenrigsministeren]

kvensbeslutninger, som den offentlige myndighed efterfølgende har truffet. Så enkelt og så klart er det i den juridiske sagkundskab.

Så kom der en henvisning til Max Blicher Hansen-sagen. Jeg vil gerne sige til hr. Ole Espersen, at det, ministeriet gør, er at vurdere den konkrete sag, for det er det, vi skal. Det er sket i dette tilfælde. Der har været en klage fra en ansat i en offentlig virksomhed over en beslutning. Ministeriet har spurgt den ansvarlige myndighed, den folkevalgte bestyrelse. Vi har vurderet svaret, og vi har måttet konstatere, at der var tale om en ulovlig beslutning. Det er en helt konkret vurdering.

Når man går tilbage i tiden og stiller spørgsmål om en historisk sag, må jeg sige, at der også dengang må have foreligget en konkret vurdering efter de forudsætninger, der var. Jeg kender ikke samtlige forudsætninger dengang for vurderingen, men jeg kan se nogle åbenlyse forskelle, som enhver juridisk kyndig burde kunne se, nemlig at der i Max Blicher Hansen-sagen dengang, hvor der var tale om at skifte arbejdssted, var gået 9 måneder, hvor den pågældende ikke havde været i arbejde, og ingen kan vel forvente ...

Formanden:

Hr. indenrigsminister, taletiden er udløbet.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg må så vende tilbage.

Ole Espersen (S):

Det er ganske afgørende i forhold til ministerens første svar, at der er andre chauffører, der ikke er medlemmer af SiD, for ministeren har gang på gang oplyst, at årsagen til ministerens indgriben er, at der alene er tale om forflyttelse på grund af opsigelse af et medlemskab af SiD, og det passer ikke. Der er adskillige andre, der ikke er medlemmer, uden at der er sket nogen forflyttelse af dem. Derfor er ministeren – for at sige det meget mildt – på utrolig tynd grund, når ministeren lader, som om det er ligegyldigt, om de er medlemmer eller ej. Det er jo hovedbegrundelsen for ministerens mærkelige adfærd i denne sag.

Jeg mener også, at påstanden om, at der vurderes fra sag til sag, er utrolig. I 1985 skriver indenrigsministeren til Københavns Kommune i anledning af, at Max Blicher Hansen er forflyttet fra ét tjenestested til et andet, følgende:

»Indenrigsministeriet føler efter det for ministeriet oplyste ikke grundlag for at anse lovgivning eller offentligretlige retsgrundsætninger for overtrådt ved deres forflyttelse til tjeneste på Prøvestenen.«

Præcis den samme sag.

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at taletiden er 1 minut.

Erik B. Smith (S):

Af hensyn til ministerens mulighed for at svare vil jeg bede ministeren kort sige ja eller nej til, om det formål, bestyrelsen har varetaget, nemlig at få driften til at fungere, efter ministerens opfattelse er klart ulovligt.

Jeg vil også gerne spørge ministeren, med hvilken hjemmel han har rettet henvendelse til amtsborgmesteren i Frederiksborg Amt og meddelt denne, at HT's formand skal stemme i overensstemmelse med amtsrådets borgerlige flertal, selv om dette i givet fald måtte være imod formanden for HT's overbevisning.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Må jeg sige kort til hr. Ole Espersen, at det er to forskellige sager, og hvis hr. Ole Espersen vil have begrundelsen, vil jeg anmode om at måtte give skriftligt svar. Så er der mulighed for helt klart at præcisere, hvori forskellen ligger, nemlig en tidshorizont på 9 måneder; ingen kan forvente, at en arbejdsplads står åben i 9 måneder.

Til hr. Erik B. Smith: Jo, det er helt klart en arbejdsgivers opgave at sikre ro og gode forhold på arbejdsstedet – det gælder også den offentlige arbejdsgiver. Men det skal ikke etableres ved, at den offentlige arbejdsgiver forsynder sig mod de rettigheder, den enkelte ansatte har. Man skaffer ikke ro i et retssamfund ved at undertrykke den enkeltes ret. Der er lande, hvor man har haft ro i mange år ved at undertrykke enkeltes rettigheder; det kan jeg også svare uddybende på ved et skriftligt spørgsmål.

Så spørger hr. Hans Jørgen Jensen, om det ikke er muligt for en arbejdsgiver efter hovedaftalen at lede og fordele. Jo, det er muligt, og det er også en ret. Men det er ikke en ret for en offentlig arbejdsgiver i sine ledelsesmæssige dispositioner at tage usaglige hensyn, at bruge usaglige argumenter, at lade det indgå med nogen vægt overhovedet, om en medarbejder er medlem af en bestemt forening eller ikke er det.

[Indenrigsministeren]

Fru Pia Kjærsgaard spørger, om regeringen har lovinitiativer på vej. Jeg kan sige, at de konkrete problemstillinger og det, vi kender til forløbet indtil nu, selvfølgelig gør, at vi overvejer, om grundlaget i enhver henseende er præcist og klart nok, eller om der efterfølgende er brug for en opstramning af de regler, vi kender i dag.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu er det jo sådan, at man under dette spørgsmål ikke kan tillade sig at spørge ministeren, om han har fået for lidt at lave, efter at Sundhedsministeriet er kommet til og der er flyttet en masse opgaver derover, siden ministeren nu har tid til meget hurtigt og meget ofte at gå ind i denne sag. Jeg vil derimod henholde mig til ministerens første besvarelse.

Ministeren siger, at han ikke blander sig i, hvilket fagligt tilhørsforhold folk har i HT, og at det ikke er noget, man skal blande sig i overhovedet. Det var ministerens ord. Men når vi nu ved, at det ikke kun er organiserede i SiD, der arbejder i HT, må jeg spørge: Hvad så med alle dem, som ikke er organiseret i SiD? For her er altså tale om, at ministeren bestemt ikke vil have noget at gøre med dem, der er organiseret i SiD, skønt der jo også er sket forflyttelse af andre mennesker, som der har været visse samarbejdsvanskeligheder med. De har ikke været klar over, at man i dette land altså har en mulighed for – som man har haft i de østeuropæiske lande i mange år – at gå til ministeren og få ham til at gribe ind. Skal vi til at have de vilkår her i Danmark? Omhandler indgrebsmetoden kun dem, der står uden for SiD, eller hvad handler dette her om?

Bjørn Elmquist (V):

I forbindelse med nogle af de spørgsmål, som er blevet stillet til indenrigsministeren, har jeg følgende tillægsspørgsmål: Er det, det handler om, ikke alene et spørgsmål om at gribe ind over for forflytninger, personalemæssige dispositioner, som hviler på et usagligt grundlag? Altså, at det alene er i de tilfælde, indenrigsministeren skal gribe ind? Om nogen så er organiseret det ene eller det andet sted, om nogen gør det ene eller det andet, er flintrende ligegyldigt.

Indenrigsministeren bør og skal kun gribe ind, når der træffes beslutninger på usagligt

grundlag. Og det er tilfældet, hvis der er nogen, der forflyttes, fordi de er organiseret et andet sted end det, de fleste andre ansatte vil have.

Ole Espersen (S):

Jeg kan forstå på ministeren, at menneskeretlighedernes afgørende lighedsgrundsætning ikke gælder, når en arbejdsplads har stået tom i 9 måneder. Det var dog en oplysning, der er ganske interessant.

Det næste er, at jeg har spurgt om, hvor klarheden er i den afgørelse, ministeren har truffet. Hvor er den klare ulovlighed i HT's beslutning? Det har ministeren opgivet at forklare. Ministeren siger, at vi kan få et skriftligt svar, der kan beskrive, hvori denne ulovlighed består. Og så er der jo ikke megen klarhed i ulovligheden tilbage.

Må jeg supplerende spørge ministeren, om han er bekendt med, at der udleveres et ansættelsesbrev, når man ansætter en chauffør i HT, og at der i dette ansættelsesbrev står, at den pågældende chauffør indtil videre gør tjeneste et bestemt sted, men er pligtig til at gøre tjeneste i hele HT's område.

Er ministeren bekendt med, at det ikke efter styrelsesloven tilkommer ministeren på nogen måde at fortolke hverken vedtægter eller overenskomster, herunder vedtægter eller overenskomster, der vedrører tjenestestedets placering? Vil ministeren ikke erkende, at det ikke tilkommer ministeren i medfør af styrelsesloven?

Hjortnæs (S):

Ét er juraen i denne sag, men efter de svar, ministeren allerede har givet, synes jeg også, det er interessant at få belyst, hvad det er for en rolle, indenrigsministeren har påtaget sig at spille.

Derfor vil jeg gerne stille ministeren to spørgsmål.

For det første: Er det rigtigt, at indenrigsministeren har kaldt formanden for HT-bestyrelsen, Conny Diderichsen, overborgmester Jens Kramer Mikkelsen og amtsborgmester Ib Windeløv for anarkistiske uromagere? Jeg refererer her til Ekstra Bladets lederartikel fra lørdag den 20. januar i år.

Det andet spørgsmål er: Hvornår blev ministeren orienteret om 15. januar-sagen? Vi ved, at der var et forspil i efteråret. Vi ved, at mini-

[Hjortnæs]

steren har holdt møder med Thomas Jørgensen og med repræsentanter for Frie Fagforeninger. Men vi ved ikke præcis, hvornår og hvordan ministeren blev orienteret om situationen, som den udviklede sig den 15. januar.

Blev ministeren orienteret, før eller efter at konflikten brød ud? Hvem orienterede ministeren, og i hvilken form skete det? Har ministeren haft kontakt med Thomas Jørgensen eller med repræsentanter for Frie Fagforeninger i dagene omkring den 15. januar?

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg synes ikke, at jeg fik svar på det spørgsmål, jeg stillede, nemlig om det ikke er god kutyme her i landet, at man accepterer arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet.

Da hr. Bjørn Elmquist lige før sagde, det ikke er et organisationsspørgsmål, kan jeg forstå, at hr. Bjørn Elmquist er uenig med indenrigsministeren.

Det er en håndhævet ret her i landet, at arbejdsgiveren leder og fordele arbejdet. Nu skal indenrigsministeren blande sig, når det er det offentlige. Jeg synes, det er uforskammet.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jamen jeg ønsker stadig væk ikke at klandre ministeren, tværtimod. Jeg synes, det er udmærket, hvis ministeren virkelig har kaldt dem »anarkistiske uromagere«.

Jeg kan anbefale ministeren næste gang at bruge ordet »stalinister«. Det ville være lige så meget på sin plads.

Men der er noget, jeg gerne vil spørge ministeren om. Nu er der jo vældig meget opposition fra den anden side af salen. Ministeren er den øverste chef for denne myndighed, og det er en ulovlig arbejdsnedlæggelse, som bestyrelsen tilsyneladende har accepteret hos de andre chauffører. Var der dog ikke en mulighed for, at ministeren greb så meget ind, at bestyrelsen i stedet for fyrede de chauffører, der ulovligt nedlagde deres arbejde, i stedet for dem, der passede deres arbejde?

Jeg synes ikke, jeg fik noget klart svar på, om regeringen ville komme med et lovforslag, og derfor vil jeg samtidig med de spørgsmål, jeg her har stillet, fortælle ministeren, at hvis ikke regeringen gør det i løbet af ganske kort tid, så gør Fremskridtspartiet det.

Helge Adam Møller (KF):

Sådan som jeg forstår debatten, er der nogen, der siger, at det er hr. Thomas Jørgensen, der er skyld i, at busserne ikke kører og kører uregelmæssigt. Jamen det er vel at vende sagen 180 grader på hovedet. For hvis jeg har forstået hr. Thomas Jørgensen rigtigt, har han kun ét ønske, og det er at få lov til sætte sig op i sin bus, køre på sin rute og ellers passe sig selv.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren kan bekræfte, at det ikke er chauffør Thomas Jørgensen, som er skyld i, at driften er uregelmæssig og har været indstillet og måske igen bliver det, men at de, der er skyld i dette, er flertallet af HT's bestyrelse og de chauffører, som nægter at køre, fordi de ikke anerkender menneskerettigheder, grundlov og andre bestemmelser.

Det er altså ikke hr. Thomas Jørgensen, men det er nogle andre, der er skyld i, at busdriften ikke virker.

Kan ministeren bekræfte dette?

Formanden:

Der er flere spørgere, og der er mange spørgsmål, så jeg giver indenrigsministeren ordet.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Hr. Ole Espersen efterlyser et klart svar om det juridiske grundlag og siger, at der her er henvist til, at man kan få skriftlige svar. Det er 100 pct. forkert. Jeg startede helt klart spørgetiden med at oplæse det konkrete svar på spørgsmålet om det juridiske grundlag.

Det, jeg sagde der kunne gives supplerende skriftlige svar om, var vedrørende forskellen mellem sagen Max Blicher Hansen og den nuværende i forbindelse med spørgsmålet om placering på andet arbejdssted, hvor jeg påviste, at der var en helt afgørende forskel i tidsforløbet på de to sager, og at hver sag bør vurderes for sig konkret.

Fru Lilli Gyldenkilde spørger, om vi har tid til at behandle de klager, som ministeriet har pligt til at tage sig af efter loven, for det er jo klagesager, vi behandler. Man skal være opmærksom på, at de sager, vi behandler, i dette tilfælde er sager, hvor man har klaget over en offentlig myndigheds afgørelse, og det ville være skammeligt, hvis det ministerium, der har ansvaret for området at påse ulovlige beslut-

[Indenrigsministeren]

ninger og behandle klagesagerne, skulle sige: Vi har ikke tid.

Den mulige klagesagsbehandling vil gælde alle klager, uanset hvor de pågældende er organiseret. Vi spørger ikke: Hvor er De eller du organiseret? Vi behandler de klagesager, der indbringes fra ministeriet, uanset hvilket tilhørsforhold de pågældende måtte have. Når man spørger, hvorfor vi ikke behandler klager fra personer, der er organiseret i andre forbund end SiD, må jeg svare, at vi ikke har nogen klagesager, og at vi ikke har nogen eksempler på, at man dér har forbrudt sig mod de regler, der gælder for den offentlige arbejdsgiver. Det er også svaret til hr. Bjørn Elmquist. Det, vi beskæftiger os med, er alene, om der er tale om ulovlige beslutninger. I det konkrete tilfælde har vi vurderet, at det er en ulovlig beslutning, begrundet i, at man i forbindelse med udøvelsen af sin kompetence som bestyrelse i HT har tillagt usaglige hensyn afgørende vægt.

Hr. Hjortnæs stiller spørgsmål vedrørende juraen, men jeg har jo oplyst, hvor juraen er placeret.

Hr. Hjortnæs spørger videre, om jeg har omtalt bestyrelsesmedlemmer af HT som anarkistiske uromagere. Det har jeg ikke, men jeg har sagt, at hvis offentlige myndigheder eller offentlige beslutningstagere klart tilsidesætter en afgørelse truffet af en kompetent forsamling eller et kompetent ministerium, der har fået tillagt kompetencen i lovgivningen, ligner det anarki, når man er vidende om, at uenighed om det, myndigheden har besluttet, alene kan omgøres af en domstol.

Formanden:

Der er 2 minutter pr. ministerreplik. Jeg skal prøve at styre endnu en omgang.

Risgaard Knudsen (S):

Indenrigsministeren gjorde for et øjeblik sig en bemærkning vedrørende retten til at lede og fordele arbejdet, og jeg vil gerne spørge ministeren, om en tolkning af retten til at lede og fordele arbejde ikke er et decideret arbejdsretsanliggende og således ikke et styrelseslovgivningsanliggende. Jeg mener, det er et decideret arbejdsretligt spørgsmål, og havde forretningsordenen tilladt det, burde jeg have stillet spørgsmålet til arbejdsministeren, men det kan jeg måske få behov for senere. Det af-

hænger af, hvordan indenrigsministeren vil besvare mit spørgsmål nu.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal takke ministeren for svaret. Jeg ved ikke, om alle hørte det, men sandheden er jo, at ministeren gav mig ret i, at alle, der ønsker at klage over en forflyttelse, som er begrundet i samarbejdsvanskeligheder, nu kan gå til ministeren og klage. Det er konsekvensen, fordi ministeren klart og tydeligt siger, at det ikke har noget med deres faglige tilhørsforhold at gøre. Dermed er der givet klagemulighed for SiD'erne, dem, der er med i DKA, og dem, der står udenfor i det hele taget, for det er der jo også nogle der gør. Det er nemlig fejlagtigt opfattet, som nogle opfatter det på den borgerlige side, at det er det, det handler om. Det er ikke det, det handler om.

Ministeren har ved at gå ind i denne sag påtaget sig det ansvar, at der nu åbnes for, at ansatte inden for offentlige og halvoftentlige virksomheder, der ikke mener, deres klager over ledelsesretten bliver behandlet ordentligt, kan klage til ministeren, som så skal tage sig af det. Det er den slags, vi kender fra de østlige lande, hvor man nu protesterer, og hvor den borgerlige side herinde jubler og giver dem ret i, at de protesterer.

Glønborg (KRF):

I kampen for at sikre det enkelte menneske retten til at udføre et stykke arbejde, som man har aftalt med en arbejdsgiver at udføre, møder vi jo i dag mange forskellige synspunkter. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han fornemmer, at der kan være et behov for en tydeliggørelse af de lovbestemmelser, vi har på det område.

Jeg synes, det var interessant at høre, at Fremskridtspartiets ordfører gav meddelelse om, at Fremskridtspartiet var klar til at fremsætte forslag om ny lovgivning på dette område.

Jeg kan oplyse, at på Kristeligt Folkepartis gruppemøde, som vi holdt her i middagspausen, har vi netop besluttet, at vi også vil komme med et lovinitiativ på dette område. Og naturligvis vil det være meget praktisk, om alle, som er interesseret i at værne om det enkelte menneskes ret til at beholde sit arbejde, kunne indgå i et samarbejde. Derfor vil jeg godt spørge, om

[Glønborg]

ministeren vil indgå i et samarbejde med de oppositionspartier, som er sindet at sikre denne ret.

Formanden:

Spørgetiden er først og fremmest beregnet til spørgsmål, som kan stilles inden for et minut.

Hjortnæs (S):

Ministeren har ikke svaret særlig præcist på de spørgsmål, der er stillet. Der er også en lang række spørgsmål, ministeren ikke har svaret på. Det har jeg forståelse for, fordi tiden er knap. Derfor skal jeg afslutningsvis spørge ministeren, om han inden for en uge vil tilstille Folketingets Kommunaludvalg en kronologisk sagsfremstilling med en præcisering eller uddybning af de svar, ministeren har givet i dag, svar på de spørgsmål, som er stillet i dag, men som ministeren ikke har haft tid, mulighed, lejlighed til at besvare, plus et supplerende notat fra Justitsministeriets lovkontor med en vurdering af det lovmedholdelige i ministerens handlingsmønster.

Formanden:

Hr. Ole Espersen for et afsluttende spørgsmål.

Ole Espersen (S):

Vi kan ikke forvente, at ministeren elsker hverken SiD eller Socialdemokraterne, men vi må forvente, at sagerne behandles på en saglig måde. Og jeg er stadig forbløffet over, at ministeren kan sige, at det var udmeldelsen af SiD, der spillede en afgørende rolle for HT. Ministeren siger selv i sin pressemeddelelse af 15. januar 1990, at HT's beslutning er begrundet i udmeldelsen af SiD. Samtidig siger ministeren: Jeg ved ikke, hvem der er medlem og hvor. Det kommer ikke mig ved. Ministeren har fejlagtigt sagt, at det var denne beslutning, der er årsag til ministerens annullation, endskønt adskillige andre har meldt sig ud af SiD, uden at der er sket noget som helst fra HT's side. Altså er det ikke sådan, at HT alene har reageret på baggrund af udmeldelsen af SiD.

Så har jeg stadig ikke svar på mit spørgsmål om, hvorvidt det er korrekt, at det ikke tilkommer ministeren at foretage annullationer på grund af en forskellig fortolkning fra ministerens side og bestyrelsens side af overenskom-

ster og vedtægter, og at det under ingen omstændigheder hører under styrelsesloven.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Hr. Risgaard Knudsen spørger, om ikke det hører under Arbejdsretten alene at vurdere sager af denne art. Og dér må jeg sige helt klart: Det gælder ikke lighedsgrundsætningen. En offentlig arbejdsgiver har efter lov og retsregler pligt til at efterleve lighedsgrundsætningen, og det er ministeriets pligt at påse, at beslutninger træffes ud fra saglige hensyn. Det har man ved domstolsafgørelse tillagt afgørende vægt.

Fru Lilli Gyldenkilde spørger, om alle kan klage. Jamen det er da klart. Alle, der er ansat eller, på anden vis underlagt en offentlig myndigheds beslutningskompetence, kan klage til Indenrigsministeriet, såfremt det er den tilsynsførende myndighed, og det er vi, når det gælder amter og de selskaber, som amterne driver, og det er vi, når det gælder Københavns og Frederiksberg Kommuner. Så hvis nogen finder, at de beslutninger, der vedrører dem selv – truffet af en kompetent myndighed: amtsråd, Københavns eller Frederiksberg kommunalbestyrelser – er ulovlige, kan de klage til Indenrigsministeriet, og vi har pligt til at behandle disse klager. Hvis det er primærkommuner, man klager over, hører det hjemme under det lokale tilsynsråd i amterne.

Hr. Ole Espersen siger, at vi ikke har behandlet andre sager end denne, og det skulle forklare, at vi heller ikke skulle behandle den pågældende klagesag. Men det afgørende er jo, at vi kun behandler klagesager eller forhold, hvor vi mener, der er tale om ulovlige beslutninger. Vi skal da ikke behandle et forhold, hvor nogle melder sig ud af en bestemt forening, hvis ikke en kompetent bestyrelse som følge af det træffer en ulovlig beslutning.

I den konkrete sag må vi konstatere, at årsagen var udmeldelsen af SiD. Det kan man følge i hele forløbet, og man skal være meget blåøjet for ikke at kunne se det i hændelsesforløbet og ved at følge presse og udtalelser fra dem, der har taget del i sagen.

Jeg vil sige til hr. Hjortnæs, at ministeriet kom ind i sagen efter en skriftlig klage fra den pågældende chauffør, og den pågældende chauffør havde fremmøde på det allertidligste tidspunkt, før sagen overhovedet var afgjort i ministeriet, og før man havde forespurgt i HT's

[Indenrigsministeren]

bestyrelse, og ellers har der ikke været kontakt til de involverede i sagen.

Hr. Glønborg spørger, om der er brug for at tydeliggøre lovreglerne. Jeg vil sige, at mange af de spørgsmål, der er stillet, viser, at der er mange, der ikke forstår indholdet af ord, love og konventioner, som vi har underskrevet her i Folketinget. Det undrer mig, at mange er så optaget af beskyttelsen af flertallet i stedet for at beskæftige sig med, hvordan man sikrer den enkeltes ret efter love og regler. For det er det, denne sag drejer sig om.

Risgaard Knudsen (S):

Jeg må tage indenrigsministerens sidste bemærkninger som udtryk for, at indenrigsministeren finder, at jeg er uden arbejdsretlig indsigt. Derfor skal jeg gentage mit spørgsmål, idet jeg finder, at jeg ikke fik noget konkret svar.

Mit spørgsmål var, om en tolkning af retten til at lede og fordele arbejdet ikke er et decideret arbejdsretsanliggende og således ikke et styrelsesanliggende.

Formanden:

Indenrigsministeren for en sidste svaromgang.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg må sige helt klart til hr. Risgaard Knudsen, at det, vi påser i ministeriet, er, om offentlige myndigheder træffer lovlige beslutninger. Og det fremgår helt klart – ja, sådan står der i de lærde skrifter – at det er vores opgave at påse lovligheden af beslutninger truffet af offentlige myndigheder.

I den konkrete sag drejer det sig om, hvorvidt den folkevalgte bestyrelse i amtsrådets virksomhed HT træffer lovlige beslutninger. Og vi må konstatere, at man har truffet en beslutning ud fra usaglige hensyn, nemlig begrundet i, hvorvidt en medarbejder var medlem af en bestemt forening eller ej.

Et sådant hensyn kan en offentlig arbejdsgiver ikke tillægge nogen vægt i forbindelse med udøvelse af ledelsesretten. Man kan altså ikke flytte rundt på en medarbejder med den begrundelse, at den pågældende er medlem af folkekirken, tilhører en bestemt race eller er medlem af en bestemt forening. Hvis man begrundet med det, så er det ulovligt.

Så kan man sige: Jamen man begrundede det jo med uro. Dertil kan svares, at vi har domstolens ord for, at det, man ser på, er: Hvad var årsagen til uroen? Man kan altså ikke fremprovokere en uro og bagefter sige: Jamen uroen var årsagen til, at vi måtte handle. Der er klart domstolspraksis for, at man siger: Hvad er årsagen? og ikke: Hvad er virkningen? Det er årsagen, man bedømmer. Og årsagen er her entydigt, at den pågældende har meldt sig ud af en bestemt fagforening.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 395**2) Til trafikministeren af:****Margrete Auken (SF):**

»Kan ministeren bekræfte, at der er risiko for trafiksikkerheden for jernbanen og motorvejen på Storebælts vestbro ved stød fra skibe med en dødvægt helt ned til 1.500–2.000 t, og kan det bekræftes, at der planlægges sikring af bropillerne med sten? Vil ministeren i givet fald oplyse, om denne sikring bliver tilstrækkelig til at afværge påsejlinger i Vesterrenden med risiko for trafiksikkerheden, og vil ministeren oplyse, hvilke følger denne ændring af broen får for vandgennemstrømningen?«

Skriftlig begrundelse

I Folketingets spørgetid onsdag den 17. januar undlod ministeren at svare på, hvor tunge skibsstød vestbroen kunne tåle, skønt det forhåbentlig er helt på det rene, eftersom byggekontrakten er underskrevet og selve byggeriet skal påbegyndes sidst på foråret. Imidlertid oplyste Radioavisen samme dag, at A/S Storebæltsforbindelsen selv angiver 1.500 til 2.000 tons, og at man overvejer at sikre bropillerne med stenkonstruktioner. Men er et sådant indgreb tilstrækkeligt til at sikre mod risikoen fra de skibe, der fysisk kan gennemsejle Vesterrenden, og hvad med miljøet? En af betænelighederne ved den valgte (beton)løsning på vestbroen var, at den var den ringeste for vandgennemstrømningen, og at man derfor miljøforbedrede den, så godt man kunne, hvorfor de nævnte overvejelser virker modsigelsesfyldte.

Margrete Auken (SF):

Den offentlige debat de sidste par dage har især samlet sig om sikkerheden ved østbroen. Det er dejligt, der er kommet debat om det. Men der er jo hverken skrevet kontrakt eller holdt licitation over den endnu, så vi må jo håbe, at vi har tid til dér at træffe en forsvarlig beslutning.

Derimod er den altså også gal med vestbroen, hvor der er kontrakt, hvor byggeriet snart går i gang, og hvor det sidste onsdag viste sig, at ministeren ikke var i stand til at svare på, om broen kunne tåle stød fra de skibe, der sejlede igennem den.

Nu håber jeg, at vi i dag får et helt entydigt svar fra ministeren om, hvad broen kan tåle, og hvad man vil gøre for at sikre, at den kan tåle de skibe, der sejler igennem.

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Det må påregnes, at der pålægges skibstrafikken i Vesterrenden restriktioner, således at der fastsættes en begrænsning målt i tonnage for, hvilke skibe der må passere Vesterrenden. Denne tonnagebegrænsning har A/S Storebæltsforbindelsen endnu ikke fastlagt.

Det er ikke planen at sikre vestbroens piller mod skibsstød ved stenkonstruktioner. Broens sænkekasser beskyttes med sten af hensyn til erosionen, men påvirkning af vandgennemstrømning herved er minimal.

Margrete Auken (SF):

Så vidt jeg kunne høre, fik jeg stadig væk ikke svar på, hvor meget broen kunne tåle. Det, jeg fik at vide, var, at man i A/S Storebæltsforbindelsen vil pålægge restriktioner, og det er selvfølgelig udmærket, men jeg går ud fra, at trafikministeren er klar over, at også restriktioner er fromme ønsker, da det er internationalt farvand og vi er ude af stand til at komme med påbud. Så restriktioner fra A/S Storebæltsforbindelsen er ikke så forfærdelig meget mere værd end det papir, de er skrevet på.

Og jeg må igen spørge ministeren: Hvad kan bropillerne tåle?

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Den administrerende direktør har så sent som i formiddags meddelt, at bestyrelsen i A/S Storebæltsforbindelsen på sit møde den 5. og 6. februar 1990 vil behandle spørgsmålet om sik-

kerheden for broen over Vesterrenden. Det er altså spørgsmålet om samspillet mellem projektet og afværgeforanstaltninger.

Efter behørig behandling vil Folketingets Trafikudvalg naturligvis straks blive underrettet.

Jeg beder fru Margrete Auken have tålmodighed nogle uger endnu.

Margrete Auken (SF):

Det er minsandten en hård prøve, min tålmodighed bliver sat på i betragtning af, at der er skrevet kontrakt, og at byggeriet skal til at starte. Ministeren vil åbenbart stadig væk ikke oplyse om de tal, som A/S Storebæltsforbindelsen selv er kommet med, nemlig 1.500–2.000 t. Det er ikke ret meget. Og skibe, der er langt tungere, kan gå igennem broen, hvad ministeren – går jeg ud fra – er blevet orienteret om. Jeg går ud fra, at ministeren dog får nogen orientering. Det er da ikke udtryk for vild utålmodighed, at man spørger her, få måneder før byggeriet går i gang, om ministeren har lidt check på det.

Jeg vil egentlig godt sige, at jeg er lidt forbløffet over den tavshed, der er fra Socialdemokratiets side, og den tavshed, der er fra de andre partiers side, over, at ministeren her siger, at vi vil lade det afgøre på et møde i A/S Storebæltsforbindelsen, 2–3 måneder før byggeriet går i gang, hvordan man vil klare et sikkerhedsproblem, som truer hele Danmarks centrale livsnerve. Sagen er jo, at hvis disse spinkle bropiller bliver ramt, er det ikke bare et spørgsmål om, hvorvidt broen bliver sejlet ned – det er selvfølgelig frygtelig alvorligt – men der kan også ske forskydninger, således at tog, der kommer flintrende med 160 km i timen, kører af sporet.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil gerne spørge, om der i den forbindelse vil komme noget frem om, hvilket beredskab man vil opretholde med baggrund i f.eks. en kollision med jernbanedelen, således at hele Danmarks trafik ville blive stoppet, især hvis der var noget af den, der brød sammen. Har man tænkt på et beredskab, og vil man fastholde nogle af færgerne, eller har man tænkt sig at sælge alle de færger, DSB har, når de faste forbindelser er færdige?

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Jeg har allerede svaret. Man må forstå, at proceduren er, at bestyrelsen kommer med en indstilling. Den går til mig, og derfra underrettes Trafikudvalget, så snart beslutningen er taget. De problemer, som rejses her, bliver behandlet på mødet den 5.-6. februar.

Margrete Auken (SF):

Jeg går ud fra, at bestyrelsen ikke kan vedtage, hvad bropillerne kan tåle. Jeg går ud fra, at det ligger fast allerede nu. Så det er forbløffende, at man ikke kan få at vide af ministeren nu, hvad bropillerne kan tåle. Det må der være klarhed over.

Det er ikke, fordi vi har så forfærdelig meget tillid hverken til ministeren, til ministeriet eller til A/S Storebæltsforbindelsens bestyrelse eller direktion, men jeg skal love for, at dette her langt overgår, hvad vi andre havde kunnet forestille os af uansvarlighed.

Så én gang til: Vil ministeren bekræfte, at der foreligger tal om, hvad bropillerne vil kunne tåle, og at det, man skal afgøre på det omtalte møde, er, hvad man vil gøre ved det?

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Jeg vil afkræfte, at der foreligger et sådant tal.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 396**3) Til trafikministeren af:****Margrete Auken (SF):**

»Vil ministeren oplyse, om budgetter og tilbagebetalingsperiode for byggeriet på Storebælt indtil nu følger planerne, og at der ingen overskridelser vil komme, selv om man må bygge hængebro i stedet for skræstagsbro i Østerenden og eventuelt lave beskyttelsesrev, rette t-ruten ud, lave yderligere kompensationsafgraving, vedligeholde alt dette samt foranstalte et overvågningssystem i hele Storebælt, der skal søge at afværge katastrofer som følge af den forringede sikkerhed i det internationale gennemsejlingsfarvand?«

Skriftlig begrundelse

Skønt der hersker usikkerhed om ansvaret

for de økonomiske følger af Storebæltsbyggeriet, må det vel være hævet over enhver tvivl, at ministeren har noget af det og derfor naturligvis vil informere Folketinget omhyggeligt, fyldestgørende og i tide om problemer med budgetter og lign.

Margrete Auken (SF):

Der har i forbindelse med diskussionen om østbroen lydt mange tal. Der er meget, der tyder på, at det bliver meget dyrt. Jeg forstår på det øvrige Folketings behandling af Storebælts-sagen, at man tager det fuldstændig roligt, at budgetter overskrides, at sikkerheden er ude at sejle.

Men der er i hvert fald én person, der har en eller anden slags ansvar, og det er ministeren, og jeg må dog håbe, at ministeren nu vil være i stand til klart at fortælle os, hvor vi er henne.

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Som jeg tidligere har oplyst, er der ikke taget stilling til, hvilket eller hvilke projekter for broen over Storebælts Østerende der skal udbydes i licitation.

I overvejelserne herom indgår også behovet for eventuelle beskyttelsesforanstaltninger og de dermed forbundne omkostninger. Den samlede bedømmelse af tekniske, besejlingsmæssige, miljømæssige og økonomiske forhold forventer A/S Storebæltsforbindelsen at have klar i løbet af februar måned. Hvorledes resultatet af disse overvejelser vil påvirke anlægsbudgettet for anlægget, kan jeg ikke oplyse, før resultatet foreligger. Men når det er tilfældet, vil jeg selvfølgelig straks underrette Folketingets Trafikudvalg.

Margrete Auken (SF):

Der foreligger et budget på 17,9 mia. kr. Det indeholder oven i købet et ret stort beløb til ekstra foranstaltninger; der er en reservebeholdning her.

Der er jo to ting i dette. Nu ved jeg ikke, hvor meget ministeren følger med, men hvis ministeren følger bare en lille smule med i aviserne, vil han være klar over, at hvis man bliver nødt til at vælge hængebroen, bliver projektet 1 mia. kr. dyrere, og dertil kommer sikkerhedsforanstaltningerne. Skal jeg forstå ministerens svar således, at man i så fald kommer i en ny situation, og at der så ikke er højde for det i det eksisterende budget?

Tommy Dinesen (SF):

Jeg forstår, vi bliver nødt til at have nogle samråd, hvis vi skal have nogle ordentlige besvarelser af disse spørgsmål.

Jeg vil godt have at vide, om de beregninger, ministeren er inde på, var dem, man kunne se i fjernsynet i aftes, altså nogle risikoberegninger af, hvor stor faren er for at støde sammen på en eller anden måde. Man skal regne med, det er 20.000 skibe, der årligt kommer gennem Storebælt, og så vidt jeg kan se, er det vist kun Panama- og Suez-kanalen, der bliver mere befaret end Storebælt. Jeg vil derfor godt spørge, om de risikoberegninger, vi så i aftes – hvis ministeren så det – er korrekte. I så fald har pressen i hvert fald nogle rapporter, som vi andre ikke har set.

J. K. Hansen (S):

Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at de partier, der står bag aftalen om den faste forbindelse over Storebælt, også kaldet den politiske følgegruppe, at disse partier inklusive Socialdemokratiet – jeg kan måske sige oven i købet specielt – har lagt vægt på tre områder, som skal være på plads, inden man træffer beslutning om, hvilken type man vælger. Det ene er økonomien, det andet sikkerheden og det tredje miljøet.

Jeg vil gerne have, at ministeren bekræfter, at det er de tre områder, som vi lægger megen vægt på i forbindelse med valg af brotype, og at A/S Storebæltsforbindelsens direktion og bestyrelse er vel bekendt med, at vi stiller disse skrappe krav.

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Jeg kan ganske bekræfte det af hr. J. K. Hansen stillede spørgsmål.

Må jeg i øvrigt så sige, at vi har at gøre med et samlet anlæg, som egentlig består af tre anlæg af hver for sig bemærkelsesværdige dimensioner og karakter. Det kan jeg lige så godt sige. Ingen kan vel være i tvivl om, at den løbende projektering af og fremdrift i anlægget kræver justering af enkeltposter i forhold til anlægsoverslag. Det kan være justeringer både op og ned. Jeg bygger ikke mine udtalelser her i Folketinget på – må jeg bruge udtrykket – tilfældige bemærkninger i pressen, men på informationer fra A/S Storebæltsforbindelsen, som Folketinget har sat til at forestå arbejdet. Så sent som i formiddags har jeg været i forbindelse

med selskabets direktion, og dens udtalelse er helt klar: Direktionen har ikke truffet beslutning om, hvilket eller hvilke projekter den vil anbefale udbudt i licitation for østbroen. Direktionen kan i dette øjeblik heller ikke sige, om en justering af den samlede overslagssum bliver nødvendig som følge af valg af brotype. Jeg mener, man bør give direktionen og bestyrelsen og også mig tid til på reglementeret måde at vurdere og tage stilling til tingene, når det samlede grundlag foreligger.

Tommy Dinesen (SF):

Når hr. J. K. Hansen nu siger, at det er miljøet og økonomien, man har taget mest hensyn til, vil jeg gerne spørge, om man er ved at nå frem til et nyt projekt, nemlig en boret tog-tunnel under hele Storebælt, fordi samtlige rapporter, der er lavet, også med hensyn til Øresund, peger på, at en boret tog-tunnel er det eneste rigtige.

Samtidig skriver man i »Nyt fra Storebælt«, at det kun koster det halve at bore videre med boremaskinerne, når de nu er betalt, gennem Østerrenden. Så er det et nyt projekt, man er begyndt at vurdere?

Margrete Auken (SF):

Det var dejligt at høre, at Socialdemokraterne stadig væk også lægger vægt på sikkerheden. Jeg har været i tvivl, fordi de har forholdt sig så stille i relation til vestbrosikkerhedsproblemet, men jeg forstår, at der nu var et signal om, at man er med på dette.

Så vil jeg gerne spørge ministeren: Skal vi forstå svaret således, at hvis A/S Storebæltsforbindelsen af en eller anden grund, som ikke er tilfældige bemærkninger, men forhåbentlig fine undersøgelser, tvinger igennem, at hvis man skal bygge den højbro, så må det blive den dyrere hængebro, betyder det så, at man allerede nu er så presset i budgettet, at man er nødt til at komme med justeringer? Det må ministeren da vide nu. Én ting er, at Folketinget har givet bestyrelsen i A/S Storebæltsforbindelsen et ansvar, men det betyder vel ikke, at vi er blevet ansvarsfri, hverken ministeren eller Folketinget for den sags skyld.

Så når jeg spørger ministeren her i Folketingssalen, om budgetterne nu er i en sådan forfatning, at en overskridelse truer, hvis man skal vælge et projekt, der er 1 mia. kr. dyrere, så bør

[Margrete Auken]

ministeren sige ja, hvis det er tilfældet, og nej, hvis man endnu ikke har brugt reservefonden.

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Jeg har besvaret de spørgsmål, som både hr. Tommy Dinesen og fru Margrete Auken stillede som tillægsspørgsmål, men jeg vil gerne gentage, at A/S Storebæltsforbindelsens direktion indstiller til sin bestyrelse løsningen, der tager hensyn til økonomi, til sikkerhed og til miljø. Denne indstilling behandles i bestyrelsen og går til mig og til Trafikudvalget og selvfølgelig også til følgegruppen, som har aftalen om Storebæltsforbindelsen i den ganske normale procedure, og jeg beder bare om, at vi får lov til at følge den, sådan som Folketinget har pålagt, at vi skal gøre det.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

- Birgitte Husmark: spm. nr. S 220
- Stillinger: spm. nr. S 237 og 238
- Erling Christensen: spm. nr. S 244
- Ebba Strange: spm. nr. S 319
- Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 326-328 og 330
- Leif Hermann: spm. nr. S 332
- Kirsten Jacobsen: spm. nr. S 334
- Birthe Hansen: spm. nr. S 339
- Arne Melchior: spm. nr. S 343
- Holger K. Nielsen: spm. nr. S 344
- Hjortnæs: spm. nr. S 346
- Fischer: spm. nr. S 347
- Tommy Dinesen: spm. nr. S 349
- Margrete Auken: spm. nr. S 351
- Pernille Forchhammer: spm. nr. S 356
- Glistrup: spm. nr. S 357
- Jane Oksen: spm. nr. S 358 og 368
- Behnke: spm. nr. S 360

Spm. nr. S 220

Til *sundhedsministeren* (17/11 89) af:

Birgitte Husmark (SF):

»Med hvilke målemetoder eller på hvilke symptomer vil de danske sundhedsmyndigheder kunne konstatere, om en person har været udsat for en sundhedsskadelig strålepåvirkning, der overstiger de i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 838 af 10. december 1986 (bekendtgørelse om dosisgrænser for ioniserende stråling) nævnte grænser?«

Svar (24/11 89):

Sundhedsministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Spørgsmålet har været forelagt Sundhedsstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Dosisgrænserne i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 838 af 10. december 1986 gælder for kontrollerbar bestråling. Bekendtgørelsen giver grænser for de doser, som strålingsudsatte arbejdstagere og enkeltpersoner i befolkningen må modtage. Bestemmelser vedrørende dosisovervågning med henblik på at kontrollere, om dosisgrænserne overholdes, fastsættes af Sundhedsstyrelsen for den enkelte type strålekilde og kan baseres på direkte eller indirekte fysiske metoder til bestemmelse af dosis til den enkelte person. Bekendtgørelsen fastsætter dog, at for strålingsudsatte arbejdstagere, der vil kunne modtage årlige doser, som overstiger 1/10 af dosisgrænsen, skal dosisovervågningen muliggøre bestemmelse af dosis til den enkelte.

En direkte bestemmelse af stråledosis kan f.eks. bestå i udlæsning af persondosimetre, der har været bæret under arbejde af den enkelte arbejdstager, eller måling af indholdet af radioaktive stoffer i vedkommendes urin. En indirekte metode kan f.eks. bestå i måling af udslippet af radioaktive stoffer fra et anlæg og efterfølgende beregning af stråledosis til den omkringboende befolkning ud fra viden om omsætning af de radioaktive stoffer i naturen og deres optagelse i fødekæderne.

Der kendes i dag ingen biologiske metoder, der kan påvise stråledoser på størrelse med de gældende dosisgrænser. Under visse omstændigheder (bestråling af hele kroppen over en kort periode) kan man efterfølgende ved særlig måling på en blodprøve påvise en strålingsdosis på mere end 2 gange dosisgrænsen for strålingsudsatte arbejdstagere (100 millisievert). Egentlige symptomer hos den enkelte vil først optræde ved strålingsdoser, som er væsentlig højere end dosisgrænsen for strålingsudsatte

[Sundhedsministeren]

arbejdstagere (mere end 5 gange), og som modtages i løbet af kort tid.«

Spm. nr. S 237

Til *arbejdsministeren* (24/11 89) af:

Stillinger (SF):

»Vil ministeren bekræfte, at såfremt en selvstændig forening uden lønansatte lejer sig ind hos en lokal tv-station, kan en ledig arbejder hos foreningen som eksempelvis studievært i tv-bingo i 4 timer ugentlig uden fradrag i arbejdsløshedsdagpenge?«

Svar (5/12 89):

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg har indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen, der har oplyst, at spørgsmålet om, hvilke aktiviteter arbejdsledige kan deltage i uden fradrag i dagpengene, skal afgøres efter reglerne i bekendtgørelse nr. 57 af 1. marts 1982 om arbejdes og indtægters betydning for dagpengenes størrelse.

Efter reglerne i bekendtgørelsen skal der ske fradrag for ulønnet og frivilligt arbejde, når der er tale om et arbejde af en sådan karakter, at det normalt efter sin art udbydes som lønarbejde, medens der ikke skal ske fradrag for deltagelse i aktiviteter, der må betragtes som fritidsaktiviteter eller hobby.

Direktoratet har den 14. marts 1985 udsendt DfA-meddelelse nr. 6/85 om praksis for ulønnet arbejde i humanitære organisationer, hvoraf det fremgår, at ulønnet beskæftigelse i humanitære organisationer ikke betragtes som arbejde og derfor ikke har betydning for retten til dagpenge på betingelse af,

at organisationen er offentligt anerkendt,
at medlemmets deltagelse i organisationens arbejde er af beskedent omfang og af tilfældig karakter, således at organisationen ikke er indstillet på pågældende medlems arbejdskraft,
at der alene anvendes ulønnet arbejdskraft til de omhandlede aktiviteter, og
at de ledige medlemmers arbejdsindsats ikke generelt har større omfang end de andre delta-geres indsats.

At en selvstændig forening, uanset om den er uden lønansatte eller ej, lejer sig ind hos en lokal tv-station, betyder imidlertid ikke, at den le-

dige, der fortsat arbejder *for foreningen*, må anses for at være beskæftiget på/af lokal-tv-stationen.

Det er på grundlag af disse regler, hvor der ikke er fastsat nogen timegrænse, at arbejdsløsheds-kasserne må træffe afgørelse om eventuelt fradrag i arbejdsløshedsdagpenge.

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 238

Til *arbejdsministeren* (24/11 89) af:

Stillinger (SF):

»Vil ministeren bekræfte, at arbejde som bingovært på en lokal tv-station betragtes som bibeskæftigelse, hvad der medfører, at ledige, såfremt der trækkes i dagpengene, får beregnet supplerende dagpenge efter individuel sats?«

Svar (5/12 89):

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg har indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen, der har oplyst, at forudsætningen for at betragte et arbejde som bibeskæftigelse ved udbetalingen af supplerende dagpenge er, at arbejdet er af meget ringe omfang og af en sådan karakter, at det ikke vil kunne udbydes som hovedbeskæftigelse.

Det afgørende er således, om arbejdet efter sin karakter, herunder omfang, normalt kan anses som hovedbeskæftigelse.

Direktoratet er umiddelbart af den opfattelse, at et arbejde som bingovært på en lokal tv-station ikke kan antages at kunne udbydes som hovedbeskæftigelse, og et medlem af en arbejdsløshedskasse vil således kunne få udbetalt supplerende dagpenge efter den individuelle sats, forudsat at det pågældende arbejde i øvrigt er af meget ringe omfang.

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 244

Til *statsministeren* (28/11 89) af:

Erling Christensen (S):

»Vil regeringen udarbejde – og hvor lang tid vil det tage at udarbejde – en samlet vejledning om stemmerets-, sundheds-, skatte- og uddannelsesvilkår til vore mange unge, der arbejder og uddanner sig i udlandet?«

[Erling Christensen]

Begrundelse

Alle finder det meget værdifuldt for Danmark, at vor ungdom rejser ud for at få erfaringer, lære sprog og nye kulturer og dermed være med til at fremme dansk eksport.

Ved at møde disse unge i udlandet har jeg oplevet stor usikkerhed med hensyn til, hvilke rettigheder og pligter de har over for deres fædreland.

Gennem besvarelser af skriftlige spørgsmål til indenrigs-, skatte- og sundhedsministrene forstår jeg til fulde, at den usikkerhed består. (Der henvises til spørgsmålene nr. S 84, S 85, S 86, S 148 og S 149).

Eksempelvis:

Hvad er en F 54-erklæring, og udleverer skattevæsenet en sådan til alle unge, der medfører flytning af bopæl til udlandet.

Hvor skal man henvende sig for at få at vide, om man har stemmeret ved ophold i udlandet og til hvilke valg.

Med hvilke lande har Danmark indgået aftale om social sikring m.v. under midlertidigt ophold.

På hvilke områder er studerende ikke omfattet af reglerne.

Det er klart utilfredsstillende, at de berørte unge, uddannelsesinstitutioner og danske virksomheder ikke på betryggende måde er orienteret om regler, vilkår, rettigheder og pligter, der påhviler danskere med midlertidigt ophold i udlandet.

Svar (18/1 90):

Statsministeren (Poul Schlüter):

1. Vejledning til studerende.

Inden for Undervisningsministeriets område er der udarbejdet en håndbog, der omhandler en lang række praktiske spørgsmål i forbindelse med udlandsophold for studerende og forskere. Denne håndbog er netop udkommet.

Hovedformålet med håndbogen er at forsyne uddannelsesinstitutionerne med et værktøj til brug ved vejledning af studerende og forskere, der ønsker at rejse ud. Håndbogen er meget omfattende, men udarbejdet i løbsbladsformat, hvilket gør det nemt at opdatere oplysningerne samt ligeledes gør det muligt at udlevere relevante sider til de studerende og forskere, der måtte have brug for svar på specifikke spørgsmål.

Håndbogen omfatter bl.a. oplysninger om udvekslingsprogrammer, Statens Uddannelsesstøtte og andre støttemuligheder ved studier i udlandet, regler vedrørende indrejse- og opholdstilladelse, bolig, skattespørgsmål, sygesikring m.v. Oplysningerne er konfereret med de relevante myndigheder.

Håndbogen udgives af Rektorkollegiet og Direktoratet for de Videregående Uddannelser og er blevet udarbejdet af informationsmedarbejdere ved bl.a. Københavns Universitet, Århus Universitet, Handelshøjskolen i København og Københavns Teknikum. Den har titlen »Uddannelse over grænser – En håndbog om studieophold, praktikophold, lærermobilitet, samarbejde o.a.«.

I og med at håndbogen er udarbejdet af vejledere ved uddannelsesinstitutionerne, er de oplysninger, der forekommer i den, medtaget under hensyntagen til, hvad man erfaringsmæssigt fra det daglige arbejde i forbindelse med udsendelse af studerende og forskere har skønnet nødvendigt. Da håndbogen imidlertid er lavet i løbsbladsformat, er der levnet mulighed for, at man løbende kan tilføje nye oplysninger, som måtte mangle i den nuværende første udgave.

2. Vejledning til unge, der arbejder eller ønsker at arbejde i udlandet.

Regeringen finder det særdeles vigtigt, at personer, herunder unge, der overvejer at tage arbejde i et andet land, kan få information, vejledning og rådgivning bl.a. om leve- og arbejdsvilkår i det pågældende land. Der foreligger allerede en del materiale, men dette bør udbygges og forbedres.

Det er i øvrigt mit synspunkt, at man – i hvert fald i første omgang – skal koncentrere sig om de lande, i forhold til hvilke der er fri bevægelighed for arbejdskraft og i forbindelse hermed særlige programmer for unge arbejdstagere, dvs. Norden og EF. Udveksling af oplysninger om leve- og arbejdsvilkår mellem de enkelte lande er allerede forudsat i henholdsvis overenskomsten om det fælles nordiske arbejdsmarked (art. 3) og i EF-forordning nr. 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed (art. 14-15). I såvel det nordiske som i EF-samarbejdet har man fra dansk side peget på, at der bør ske en væsentlig forbedring af dette materiale.

[Statsministeren]

Ud over arbejdsministerens område omhandler spørgsmålet oplysning om regler inden for indenrigs-, skatte-, social- og sundhedsministerens områder. Der er således behov for et sammenfattende vejledningsmateriale, og udarbejdelsen af dette vil nu blive taget op på embedsmandsplan.

Spm. nr. S 319

Til *statsministeren* (22/12 89) af:

Ebba Strange (SF):

»Hvornår agter statsministeren at foreslå FN's konvention om barnets rettigheder ratificeret i Danmark?«

Begrundelse

Som bekendt har FN's generalforsamling nu i konsensus vedtaget konvention om barnets rettigheder. Det er et vigtigt dokument til sikring af børns ret i verdens lande. Konventionen kan træde i kraft, når 20 lande har tiltrådt den. For at FN så hurtigt som muligt kan komme i gang med det egentlige arbejde til sikring af børns rettigheder er det nødvendigt, at disse første 20 lande hurtigt ratificerer konventionen.

Det ville klæde Danmark, om vi blev et af de første lande, der ratificerer konventionen, ligesom det ville klæde Danmark, hvis vi dels i Nordisk Råd, dels i EF tager initiativ til at inspirere de andre nordiske lande og EF-landene til at gøre det samme.

Svar (19/1 90):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Den 20. november 1989 vedtog FN's generalforsamling med bl.a. Danmark som forslagsstiller Konventionen om Barnets Rettigheder.

Der kan ventes indkaldt til møde i New York i slutningen af januar 1990 med henblik på underskrift af konventionen. Danmark agter at underskrive konventionen ved denne lejlighed og vil således være blandt de første lande, der tager dette skridt.

Regeringen finder, at Danmark bør ratificere konventionen meget hurtigt. Der er derfor allerede iværksat de nødvendige undersøgelser af konventionens betydning for dansk lovgivning og forvaltning og af dens betydning for Grønland og Færøerne.

I den forbindelse undersøges det tillige, om en dansk ratifikation kræver Folketingets samtykke efter grundlovens § 19. Såfremt dette er tilfældet, vil udenrigsministeren være indstillet på at fremsætte et forslag til folketingsbeslutning om dansk ratifikation af konventionen straks ved begyndelsen af den kommende folketingssamling.

Det kan i øvrigt oplyses, at Udenrigsministeriet har ført konsultationer med de øvrige nordiske lande og EF-lande. Af konsultationerne er det fremgået, at der også blandt de øvrige nordiske lande og blandt de øvrige EF-lande er et udbredt ønske om at ratificere konventionen hurtigt.

Spm. nr. S 326

Til *justitsministeren* (29/12 89) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren udarbejde en statistik over, hvor mange ægteskaber mellem udlændinge og danskere der bliver opløst efter nøjagtig to år?«

Begrundelse

Der annonceres åbenlyst efter danskere, der er villige til at indgå ægteskab for penge med en udlænding. Direktør Frederik Schydt fra Direktoratet for Udlændinge har over for flere aviser omtalt, at man i udlændingedirektoratet er bekendt med adskillige fupægteskaber, hvor der er annonceret efter en betalt partner – angiveligt for at udlændingen kan opnå opholdstilladelse.

Svar (16/1 90):

Justitsministeren (Engell):

Direktoratet for Udlændinge har over for Justitsministeriet oplyst, at man i direktoratet fra forskellige konkrete sager er bekendt med, at kontaktannoncer med det formål at skaffe en udlænding opholdstilladelse gennem ægteskab med en herboende forekommer i et vist omfang, men man har ikke oplysninger om, hvorvidt sådanne kontaktannoncer fører til det tilsigtede resultat, og man har heller ikke over for pressen udtalt sig herom.

Direktoratet for Udlændinge har endvidere oplyst, at man ikke har ressourcer til at udvide sin manuelle statistikføring, således at en statistik som nævnt i spørgsmålet kan udarbejdes.

[Justitsministeren]

Hertil kommer, at det efter min opfattelse er yderst tvivlsomt, hvilke sikre konklusioner man vil kunne udlede af en sådan statistisk undersøgelse.

Spm. nr. S 327

Til *justitsministeren* (29/12 89) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til at ændre udlændingeloven, så opholdstilladelse kan gives til en udlænding efter to års ægteskab med en dansker, til erstatning for den nugældende regel, hvor en udlænding har krav på opholdstilladelse ved giftermål med en dansker?«

Begrundelse

Hvis ordene »har krav på opholdstilladelse« blev udskiftet med »opholdstilladelse kan gives«, var det muligt for myndighederne at skønne om rimeligheden i hvert enkelt tilfælde.

Svar (15/1 90):

Justitsministeren (Engell):

Efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, har en udlænding, der indgår ægteskab med en i Danmark fastboende person, og som samlever med denne person på fælles bopæl, et retskrav på at få meddelt opholdstilladelse her i landet.

Bestemmelsen i § 9, stk. 1, nr. 2, blev indført ved lov nr. 226 af 8. juni 1983, som blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget.

Spørgeren lægger op til en stramning af de gældende regler ved at afskaffe det ubetingede retskrav på opholdstilladelse på grundlag af ægteskab, således at der i stedet lægges vægt på en mere konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Den foreslåede stramning forudsætter en lovændring.

Justitsministeriet overvejer løbende behovet for ændringer i udlændingeloven, bl.a. i lyset af de enkelte bestemmelsers indvirkning på det indvandningsstop, som er udlændingelovens principielle udgangspunkt. I disse overvejelser indgår også reglerne om opholdstilladelse på grundlag af ægteskab.

En ændring af udlændingeloven er ikke medtaget på lovgivningsprogrammet for denne folketingsssamling.

Spm. nr. S 328

Til *justitsministeren* (29/12 89) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren overveje at ændre kravet til varigheden af giftermål mellem udlændinge og danskere til eksempelvis fem år, før der kan gives permanent opholdstilladelse?«

Begrundelse

Der annonceres åbenlyst efter danskere, der er villige til at indgå ægteskab for penge med en udlænding. Direktør Frederik Schydt fra Direktoratet for Udlændinge har over for flere aviser omtalt, at man i udlændingedirektoratet er bekendt med adskillige fupægteskaber, hvor der er annonceret efter en betalt partner – angiveligt for at udlændingen kan opnå opholdstilladelse.

Svar (16/1 90):

Justitsministeren (Engell):

Efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, har en udlænding, der indgår ægteskab med en i Danmark fastboende person, og som samlever med denne person på fælles bopæl, et retskrav på at få meddelt opholdstilladelse her i landet.

Efter bestemmelsen i udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1, kan en meddelt opholdstilladelse inddrages, når det grundlag, som var angivet i ansøgningen eller tilladelsen, var urigtigt eller ikke længere er til stede, f.eks. hvis udlændingen ikke længere samlever på fælles bopæl med sin ægtefælle.

Denne bestemmelse finder ikke anvendelse, hvis den pågældende udlænding med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste to år, jf. udlændingelovens § 19, stk. 2.

Der vil dog selv efter udløbet af denne toårsperiode være mulighed for at inddrage en opholdstilladelse, såfremt udlændingen har opnået tilladelsen ved svig, jf. udlændingelovens § 19, stk. 3.

Bestemmelserne i § 9, stk. 1, nr. 2, og § 19 blev indført ved lov nr. 226 af 8. juni 1983, som blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget.

Spørgeren lægger op til en stramning af de gældende regler ved at forlænge fristen, inden for hvilken en meddelt tilladelse kan inddrages, selv om der ikke foreligger svig, fra 2 til 5 år.

[Justitsministeren]

Den foreslåede stramning forudsætter en lovændring.

En ændring af udlændingeloven er ikke medtaget på lovgivningsprogrammet for denne folketingsssamling.

Spm. nr. S 330

Til *justitsministeren* (2/1 90) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Kan ministeren oplyse antallet af indbyggere pr. flygtning?«

Begrundelse

Ministeren har senest i svar på spørgsmål nr. S 564 af 15. februar 1989 stillet af spørgeren oplyst, at Danmark har én flygtning pr. 204 indbyggere mod eksempelvis én pr. 1.285 indbyggere i 1982. Derfor ønskes det aktuelle tal oplyst.

Svar (16/1 90):

Justitsministeren (Engell):

Som nævnt i Justitsministeriets besvarelse den 24. februar 1989 af spørgsmål nr. S 564 fra spørgeren føres der ingen særskilt statistik over antallet af flygtninge i Danmark.

Det samlede antal flygtninge, der i øjeblikket har opholdstilladelse i Danmark, er derfor vanskeligt at opgøre nøjagtigt, ligesom tallet hele tiden ændrer sig som følge af udrejse, erhvervelse af dansk statsborgerskab, dødsfald m.v.

Direktoratet for Udlændinge har over for Justitsministeriet oplyst, at tallet omkring årsskiftet 1989-90 skønsmæssigt må antages at ligge omkring 29.000 personer.

Sættes den samlede befolkning i Danmark til 5,1 mio. indbyggere, er der således tale om, at 1 ud af hver 176 indbyggere i Danmark er en udlænding med flygtningestatus.

Til sammenligning kan oplyses, at det tilsvarende forholdstal i 1985 blev anslået til 1:460 (ca. 11.000 med flygtningestatus), i 1987 1:280 (ca. 18.300) og pr. 1. januar 1989 1:204 (ca. 25.000 med flygtningestatus).

Spm. nr. S 332

Til *miljøministeren* (4/1 90) af:

Leif Hermann (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at arbejdet med mærkning af opløsningsmidler, som er farlige for børn og unge, fremskyndes?«

Begrundelse

Arbejdstilsynet i Herning afslørede den 15. november 1989, at fire børn bl.a. arbejdede med et træbeskyttelsesmiddel indeholdende 95 pct. organiske opløsningsmidler.

Tilsynets kredsjurist har oplyst, at det pågældende opløsningsmiddel ikke er mærket i henhold til bekendtgørelsen om børns og unges arbejde, hvorfor der ikke kan indgives politianmeldelse for forholdet. Det er samtidig oplyst, at Miljøstyrelsen endnu mangler at foretage mærkning for farlighed af 50-100 opløsningsmidler.

Svar (12/1 90):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Spørgsmålet er stillet på baggrund af pressens omtale af en konkret sag vedrørende Arbejdsministeriets regler om unges farlige arbejde.

Imidlertid bygger pressens fremstilling af sagen på nogle åbenbare misforståelser bl.a. om sammenhængen mellem Miljøministeriets og Arbejdsministeriets regelsæt vedrørende kemiske stoffer.

Direktoratet for Arbejdstilsynet har således oplyst over for Miljøstyrelsen, at »kredsen ikke har udtalt sig om, at Miljøstyrelsen »endnu mangler at foretage mærkning for farlighed af 50-100 opløsningsmidler.«

Om det nugældende regelgrundlag har Direktoratet for Arbejdstilsynet oplyst, »at reglerne om unges arbejde med bl.a. stoffer og materialer, der indeholder organiske opløsningsmidler, pr. 1. januar 1990 er strammet, således at unge under 18 år ikke erhvervsmæssigt må arbejde med stoffer og materialer, der indeholder mere end 0,5 pct. organiske opløsningsmidler.«

Spm. nr. S 334

Til *justitsministeren* (4/1 90) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange herboende udlændinge der er dømt for ulovlig indsmugling af andre udlændinge, hvilke straffe de

[Kirsten Jacobsen]

pågældende (delt op i nationalitet) er idømt, hvilken status de pågældende har her i landet, samt hvor længe de selv lovligt har opholdt sig i Danmark?»

Begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 335.

Svar (18/1 90):

Justitsministeren (Engell):

Rigspolitichefen har oplyst, at sager vedrørende overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 3, pådømmes enten i den retskreds, hvor den ulovlige indrejse har fundet sted, eller ved den tiltaltes hjemting.

Den omtalte art lovovertrædelse er i statistikføringen ikke særskilt udskilt fra visse andre overtrædelser af udlændingeloven. Rigspolitichefen kan derfor ikke med basis i den eksisterende statistik besvare det stillede spørgsmål.

Jeg kan henholde mig til den af rigspolitichefen afgivne udtalelse.

Spm. nr. S 339

Til trafikministeren (5/1 90) af:

Birthe Hansen (SF):

»Vil ministeren oplyse størrelsen af de besparelser, DSB får, når sejladsen Gedser-Warnemünde alene varetages af østtyske færger, samt oplyse, hvorledes ministeren vil sikre, at det ikke får beskæftigelsesmæssige konsekvenser for området?»

Begrundelse

Spørgeren henviser til ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 279 af 2. januar 1990, men savner konkrete oplysninger om, hvor stor en personaleudvidelse en udvidelse af sejladsen på Rødby-Puttgarden-overfarten fra 1. oktober 1990 vil medføre.

Svar (16/1 90):

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Lad mig først gøre klart, at der kun sejler én færgе ad gangen på Gedser-Warnemünde-overfarten, og at sejladsen i årene 1986-88 udelukkende har været udført af en tysk færgе bortset fra ca. 1 måned om året, hvor DSB under

den tyske færgeres værftsophold har indsat dansk erstatningstonnage. Den tyske færgе har større kapacitet end den danske, og DR (Deutsche Reichsbahn) kan ikke udnytte deres færgе andetsteds og er derfor stærkt interesseret i helårssejlad på overfarten.

I den aftale, som DSB har indgået med DR, indgår desuden, at DSB indsætter eget vognmateriel i de gennemgående passagertog. Hertil kommer, at der gennemføres rationaliseringer i land. I alt er der tale om en samlet forbedring af DSB's økonomi på sammenlagt 7-8 mio. kr.

Til spørgsmålet om beskæftigelsesmæssige konsekvenser kan jeg oplyse, at den sejladsudvidelse, der er forudsat på Rødby-Puttgarden-overfarten fra eftersommeren 1990, beskæftigelsesmæssigt mere end opvejer den reducerede sejlads på Gedser-Warnemünde-overfarten. Der er tale om en årlig udvidelse på 9 færgemåneder på Rødby-Puttgarden-overfarten og desuden med en færgе, der har større besætning, mod en reduktion på 5 måneder på Gedser-Warnemünde-overfarten. En fuldtidsfærgе på Østersøen beskæftiger i dag ca. 100 søfolk på årsbasis.

En stor del af det danske personale, der i dag sejler på Gedser-Warnemünde-overfarten, er allerede stationeret i Rødby, bl.a. fordi DSB i de senere år ved genbesættelse af ledigblevne stillinger på Gedser-Warnemünde-overfarten har flyttet disse til Rødby-Puttgarden-overfarten.

Spm. nr. S 343

Til kommunikationsministeren (5/1 90) af:

Arne Melchior (CD):

»Vil ministeren redegøre for, hvordan P & T hjælper de store brevkunder med at løse det problem, som portoforhøjelserne har medført ved anvendelsen af frankeringsmaskiner?»

Begrundelse

Langt de fleste frankeringsmaskiner er baseret på portobeløb, der har et nul som sidste ciffer.

Postvæsenet kan ikke være ubekendt hermed, og det må være en oplagt opgave for P & T at holde kunderne skadesløse for omkostningerne, når praksis nu ændres.

Svar (15/1 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Postvæsenets takster har gennem en årrække endt på et med 10 øre deleligt beløb, men efter møntreformens gennemførelse er dette ikke længere muligt i alle tilfælde.

Postvæsenet og forhandlerne af frankeringsmaskiner i Danmark var allerede i begyndelsen af 1989 opmærksomme på, at dette forhold ville kunne medføre problemer for dem af postvæsenets kunder, som benytter frankeringsmaskiner med fast 0 som sidste ciffer til frankering af brevforsendelser.

På baggrund heraf forestod postvæsenet et møde med samtlige danske forhandlere af frankeringsmaskiner i marts måned 1989, hvor forholdet blev drøftet. På mødet tilkendegav postvæsenet, at taksterne skal tilpasses møntreformen, og at takster, hvor sidste ciffer ikke ville være et nul, dermed ikke kunne udelukkes. Postvæsenet understregede tillige, at frankeringsmaskinernes udformning er et anliggende mellem leverandøren og kunden, idet postvæsenet alene forestår typegodkendelse af frankeringsmaskiner, der benyttes til frankering af brevforsendelser i Danmark.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at det efter det for mig oplyste er teknisk muligt at løse problemet med det faste 0 som sidste ciffer ved at udskifte værdiklitchéen i de berørte frankeringsmaskiner. Udgifterne hertil må dækkes af kunden.

Spm. nr. S 344

Til *kulturministeren* (5/1 90) af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Vil ministeren oplyse, med hvilken begrundelse Direktoratet for Folkeoplysning har besluttet, at brug af pausekommatering vil blive regnet som fejl i voksenprøven i retskrivning, og vil ministeren medgive, at voksenkursisterne herved stilles dårligere end de tilsvarende elever ved folkeskolens afgangsprøve?«

Begrundelse

Det er kommet frem, at Direktoratet for Folkeoplysning i forbindelse med voksenprøven i retskrivning under den nye almene voksenuddannelse vil medregne pausekommatering som fejl.

Det kan forudses, at adskillige kursister i deres hidtidige undervisning har lært pausekommatering, og at de derfor vil få en dårligere karakter i retskrivning.

Elever fra den almene voksenuddannelse skal i erhvervslivet »konkurrere« med elever fra folkeskolens afgangsprøve. Det må forventes, at der mange steder lægges vægt på retskrivning. Det er således ikke rimeligt, at voksenkursisterne stilles dårligere i konkurrencen, især ikke i betragtning af, at voksenprøven er en ny prøve og derfor i forvejen handicappet i forhold til folkeskolens afgangsprøve.

Det skal endelig understreges, at Dansk Sprognævn og Retskrivningsordbogen giver valgfrihed mellem grammatisk komma og pausekommatering.

Svar (16/1 90):

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Det er besluttet, at anvendelse af pausekommatering ikke vil blive regnet som fejl ved den netop afholdte første voksenprøve i dansk i den almene voksenuddannelse. Med hensyn til de fremtidige prøver vil de nærmere evalueringskriterier for tegnsætning blive drøftet med direktoratets opgavekommission og med Dansk Sprognævn.

I bestemmelserne om undervisningens indhold i dansk er det bl.a. fastlagt, at undervisningen skal omfatte grammatik, retstavning og tegnsætning. Det anføres således, at arbejdet skal omfatte regler for grammatisk tegnsætning, herunder tegnenes betydning for forståelsen af en tekst.

Disse bestemmelser er begrundet i, at den grammatiske tegnsætning generelt opfattes som den mest hensigtsmæssige i voksenundervisningen, hvor de voksne inden for en rimelig tidsramme bl.a. skal have udbygget deres færdigheder og evner til at udtrykke sig skriftligt i en varieret og præcis form.

Bestemmelserne herom udelukker imidlertid ikke, at kursisterne efter eget ønske anvender pausekommatering i skriftlige arbejder, herunder også ved prøven i diktat.

Spm. nr. S 346

Til *justitsministeren* (8/1 90) af:

Hjortnæs (S):

[Hjortnæs]

»Kan ministeren oplyse, hvor mange der er blevet beskikket som auktionsledere i mere end én retskreds?«

Begrundelse

Ifølge auktionslederlovens § 3, stk. 3, er det sædvanlig praksis, at en auktionsleder kun beskikkes for én retskreds. Det ønskes belyst, hvor sædvanlig denne praksis er.

Svar (18/1 90):

Justitsministeren (Engell):

Ifølge § 3, stk. 3, i loven om offentlig auktion ved auktionsledere meddeles beskikkelse som auktionsleder for et nærmere betegnet område, inden for hvilket auktionslederen er berettiget og forpligtet til at afholde offentlig auktion.

Efter sædvanlig praksis beskikkes en auktionsleder normalt kun for én retskreds.

Justitsministeriet har dog i 4 tilfælde beskikket en auktionsleder for flere retskredse. Således er der inden for de seneste år sket beskikkelse i 2 tilfælde for København og visse omegnsretskredse, ligesom der i begyndelsen af 1970'erne skete beskikkelse i 2 tilfælde i en retskreds med visse tilgrænsende områder. Beskikkelse skete således i ét tilfælde i Ålborg, Nibe og Terndrup og i et andet tilfælde i Nyborg og visse dele af Odense Retskreds.

Spm. nr. S 347

Til *justitsministeren* (8/1 90) af:

Fischer (KF):

»Ifølge oplysninger i dagspressen er det i Grønland almindeligt, at voldtægt straffes med bøde. Vil ministeren oplyse, hvorvidt dette er korrekt, og om en sådan strafudmåling er i overensstemmelse med forudsætningerne i Grønlands kriminallov?«

Begrundelse

Af dagbladet Politiken (den 26. november 1989, den 26. december 1989 samt den 1. januar 1990) fremgår det, at det i Grønland er udbredt praksis, at voldtægt straffes med bøde af relativt beskeden størrelse. Det fremgår endvidere, at denne retstilstand har vakt stor harme »ikke mindst blandt de grønlandske kvinder, der føler, at det nærmest er straffrit at overfalde og voldtage dem.«

Ministeren bedes på denne baggrund oplyse, om disse oplysninger svarer til de faktiske forhold, og hvorvidt en sådan strafudmåling stemmer overens med forudsætningerne i Grønlands kriminallov.

Svar (15/1 90):

Justitsministeren (Engell):

Politimesteren i Grønland har oplyst, at der pr. 27. november 1989 var 71 indsatte i de grønlandske anstalter som endeligt domfældte. Heraf var 30 pct. dømt for drab, 21,5 pct. dømt for voldtægt, 37 pct. dømt for vold og anden personfarlig kriminalitet og 10 pct. dømt for tyveri og berigelseskriminalitet. På samme tidspunkt var der indsat 18 personer i anstalterne og detentionerne som sigtet for forskellig kriminalitet. Af disse 18 personer var 50 pct. tilbageholdt som sigtet for voldtægt og andre sædelighedsforbrydelser.

Et antal voldtægtsforbrydelser af speciel karakter, typisk sager, hvor både offeret og gerningsmanden er stærkt berusede, og hvor gerningsmanden er inviteret hjem til offeret, eller hvor offeret frivilligt har indfundet sig på gerningsmandens bopæl, afgøres i vidt omfang med bøde. Det samme gælder et antal sager, hvor en gerningsmand uberettiget har skaffet sig samleje med en kvinde, der er i dyb søvn på grund af sanseløs beruselse.

Denne bødepraksis er ikke en ny praksis skabt af anklagemyndigheden med henblik på at løse anstaltens kapacitetsproblem, men en praksis, der er fastsat af de selvstændige grønlandske kredsretter beklædt med grønlandske kredsdommere og domsmænd, og en praksis, der er godkendt af Grønlands Landsret.

Spm. nr. S 349

Til *arbejdsministeren* (8/1 90) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvad er der helt konkret kommet ud af ministerens besøg i Kalundborg i forbindelse med lukningen af firmaet Carmen Clairol, en lukning, der har 400 ansattes arbejdsløshed til følge?«

Begrundelse

Den alvorlige situation, Kalundborgområdet kommer i efter lukningen af Carmen Clairol,

[Tommy Dinesen]

som flytter til Taiwan efter en beslutning fra de amerikanske ejere, samt den danske regerings planer om at sælge færgerne »Peder Paars« og »Niels Klim« gør det nødvendigt med hjælp til området.

Det var den daværende arbejdsminister, som på et samråd i Arbejdsmarkedsudvalget (indkaldt af SF) indvilgede i at se nærmere på Kalundborgområdets problemer. Regeringen sendte derfor to ministre til Kalundborg til et orienteringsmøde med borgmestre og repræsentanter for det lokale erhvervsliv.

Men efterhånden er det ved at være i sidste øjeblik, hvis der skal komme noget ud af de mange pæne hensigter. Hvis arbejdsløshedssituationen i området skal afhjælpes, skal der igangsættes noget nu.

Bl.a. regner Kvindeligt Arbejderforbund med, at der efter lukningen af Carmen Clairol vil være en arbejdsløshedsporcet på mellem 60 og 70.

Svar (16/1 90):

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Den 6. november 1989 deltog jeg sammen med den daværende industriminister i et møde i Kalundborg med deltagelse af lokale politikere, repræsentanter for erhvervslivet og embedsmænd.

Formålet med besøget var primært at høre, hvilke lokale initiativer der kunne tages for at mindske ledigheden som følge af lukningen af Carmen Clairol med udgangen af juni 1990. Det blev understreget, at initiativet til etablering af sunde og konkurrencedygtige virksomheder skal ske lokalt.

AF/AMU-systemets indsats er skitseret i en handlingsplan, der primært går ud på:

- 1) Formidling af job til dem, der bliver ledige.
- 2) Skabe tilbud om uddannelse til medarbejderne ved Carmen, således at medarbejderne gøres »selvbærende« og sikres en aktiv ledighedsperiode.

AF's indsats har foreløbig bestået i:

- AF har i perioden 22. november-7. december 1989 gennemført samtaler med ca. 300 medarbejdere svarende til ca. 75 pct. af de ansatte. Der er endnu ikke udarbejdet en skriftlig opsummering på disse samtaler.
- AF forhandler i øjeblikket med virksomheden om etablering af en servicebutik på virksomheden med forventet opstart den 1. marts 1990.

- Servicebutikken bemannes med en erhvervsvejleder og en AF-konsulent og søges udstyret med en bærbar PC'er. Ud over vejledning af de ansatte er det også tanken at koordinere uddannelsesindsatsen igennem servicebutikken. Der søges suppleret med medarbejdere fra uddannelsesinstitutioner og a-kasser.

- AF har afholdt møder med de lokale uddannelsesinstitutioner og diskuteret, hvilke uddannelser der kunne igangsættes, samt etablering af vejledningsindsats over for medarbejdere på Carmen.

- AF har haft møde med SiD og KAD om, hvorvidt de to faglige organisationer har mulighed for at skaffe midler til afholdelse af kurser for deres medlemmer. Det drejer sig om etablering af inspirationslignende kurser samt direkte kompetencegivende kurser. Der afholdes møde i slutningen af januar, hvor der forventes tilbagemelding på, hvorvidt der har kunnet skaffes midler til etablering af ekstra uddannelser.

- AF har deltaget i møder med Kalundborg Kommune og har udarbejdet en beskrivelse af produktionen i virksomheden og de ansattes kvalifikationer. Dette materiale indgår i materialet, som anvendes i forbindelse med bestræbelserne på at tiltrække en anden virksomhed, som kan overtage de nuværende medarbejdere og lokaler.

Før både AF og det lokale arbejdsmarkedsnævn har det været afgørende at sikre en tidlig massiv indsats for at forebygge en passiv ledighedsperiode.

Jeg har fra Industriministeriet fået oplyst, at EF-Kommissionen den 1. december 1989 er ansøgt om, at Kalundborgegnen gøres støtteberettiget under egnsudviklingsordningen i perioden 1. februar 1990 til 31. december 1991.

Spm. nr. S 351

Til *miljøministeren* (8/1 90) af:

Margrete Auken (SF):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at få dansk indflydelse på mulighederne for at løse miljøproblemerne i vore nabolande DDR og Polen, og vil ministeren løbende holde Folketinget (Miljø- og Planlægningsudvalget) orienteret?«

[Margrete Auken]

Begrundelse

I såvel store dagblade som i radio og tv dokumenteres det, at miljøproblemerne i vores sydlige nabolande Polen og DDR er kolossalt store og derfor også vil være et problem for os. Især er risikoen for, at Østersøen kan blive et dødt hav, overhængende.

Svar (17/1 90):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Miljøministeriet deltager allerede via sin repræsentation i Det Interministerielle Østlandudvalg (IMØ-udvalget) i prioriteringen af anvendelsen af midlerne i den afsatte Østlandepulje, idet der primært lægges vægt på, at projekterne har en karakter, som de nationale myndigheder selv har ønsket og prioriteret højt. I den forbindelse kan oplyses, at miljø, energi og landbrug prioriteres højest i de pågældende Østlande.

Miljøministeriet arbejder herudover inden for IMØ-udvalget på at fremme synspunktet om, at miljøaspekterne i videst muligt omfang skal tilgodeses ved fordelingen af de resterende 250 mio. kr. af den indikative ramme på 300 mio. kr. over 3 år fra 1989 til 1991. Formålet hermed er, at man ved udbygningen af industri og landbrug i de østeuropæiske lande drager nytte af de erfaringer, vi har indhentet i Danmark, således at udbygningen ikke medfører forøgede forureningsproblemer i Østlandene.

Ministeriet arbejder via bilaterale miljøaftaler med de østeuropæiske lande – herunder især Polen og DDR – for, at dansk knowhow og teknologi anvendes ved vurdering af udviklingsprojekter og ved gennemførelse af egentlige miljøprojekter. I den forbindelse overvejes det i øjeblikket i ministeriet at sende et hold af ministeriets medarbejdere til Polen for at bistå polakkerne med konkret rådgivning og vejledning.

I EF-regi er ministeriet repræsenteret i EF's G-24-koordinationsgruppe vedrørende miljø. I denne gruppe har Miljøministeriet indflydelse på retningslinjerne for tildeling af midler til projekter til Polen og Ungarn. Under de forberedende møder har man fra dansk side peget på den afgørende vigtighed af, at der foretages miljøvurderinger ved alle projekter, og ministeriet vil løbende følge op herpå.

Ministeriets repræsentant er for tiden i Polen for Kommissionen med henblik på at identificere egnede projekter, det vil blandt andet sige miljøprojekter. Miljøministeriet deltager med samme formål i et besøg i Ungarn i slutningen af januar.

På nordisk plan arbejdes der med et forslag til finansieringskilder for projekter i Østeuropa, hvor miljøeffekterne for Norden vil blive højt prioriteret.

Ministeriet arbejder endelig via internationale konventioner for at gøre sine synspunkter bl.a. om forureningstilstanden i Østeuropa gældende.

Jeg vil naturligvis holde Folketinget (Miljø- og Planlægningsudvalget) orienteret om udviklingen i samarbejdet mellem Danmark og de østeuropæiske lande.

Spm. nr. S 356

Til *sundhedsministeren* (10/1 90) af:

Pernille Forchhammer (S):

»Kan ministeren bekræfte, at det ikke er tilladt reagensglasmødre at få foretaget befrugtning med donorsæd, og i bekræftende fald redegøre for baggrunden for denne begrænsning af brugen af donorsæd?«

Begrundelse

Spørgsmålet begrundes i en række konkrete henvendelser fra par, som undrer sig over, at netop reagensglasmødre er afskåret fra muligheden for brug af donorsæd.

Svar (16/1 90):

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

I Danmark findes der ikke lovregler om adgangen til og vilkårene for ægtransplantationsbehandling.

Kapaciteten til behandlingen er imidlertid begrænset, og i praksis har de behandlende læger derfor opstillet retningslinier for behandlingen. Ifølge disse retningslinier anvendes der ikke donorsæd i forbindelse med reagensglasbefrugtning.

Ud over kapacitetshensyn er også etiske aspekter indgået i overvejelserne i forbindelse med fastsættelsen af kriterierne.

Det kan i øvrigt oplyses, at et flertal af medlemmerne i Det Ethiske Råd i redegørelsen